

Szeretettel köszöntjük a 75 éves Lászlóffy Csabát

Lászlóffy Csaba (1939. május 21. Torda) – József Attila-díjas, Misztótfalusi Kis Miklós és Péterfi Vilmos életmű-díjas költő, próza-, dráma-, esszéíró, műfordító.

„A Kolozsvárott élő Lászlóffy Csaba – a hajdani legendás Forrás-nemzedék mértékadó személyisége – jelenkori literatúránk egyik legkiemelkedőbb alkotója. A kortárs erdélyi és az egyetemes magyar irodalom kivételes képviselője, évtizedek óta az egyik legtermékenyebb és legsokoldalúbb mestere: a változatosság, a sokműfajúság, a jelentésszemléleti és formai gazdagság élő klasszikusa. Számítatlan kötete öleli fel költői, lírikusi, próza-, dráma- és esszéírói életművét; verseskönyveinek, elbeszéléseinek, novelláinak, kisregényeinek vagy hosszabb lélegzetű epikai műveinek, színdarabjainak, értekező szövegeinek, publicisztikáinak rengetege folyamatos egymásutániségében is lenyűgöző teljesítmény.”

(Bertha Zoltán: *Lászlóffy Csaba könyvbemutatójához*. Budapest, 2013.)

Lászlóffy Csaba

„Mint szél jöttem, s eltűnök mint a hab”*

*Könny. Tünetemény. Hit.
Hártya fehérlik,
visszatekinteni gond, remegés.
Manna – de métely
mérgez; a kétely
dönt le, dörömböl a szív. Elemészt.*

*Higgad a véred;
forr az igézet,
vágybuborékok az érfal alól –
korty a teádból,
gőze csak fátyol,
távolodóban a cél valahol.*

*Ráncon a festék,
mámoros esték –
balga, hiszékeny, kit hegyorom
csalt (a magány hall
holt csalogánydalt),
senkire, semmire bízva borong.*

*Átka hazug szó;
hervad utolsó
szürke reménye.
Csak ürmös ital
bűvöli néha,
s képzelet léha
képei űzik, míg lelke kihál.*

*Sorsot a csont ás;
vágat a rontás (!)
árnylgeted ma kísérteti, rút
csend üli, zátony;
zúg-e a fákon
égszakadás? – – – (Hova futsz, kocsíút.)*

*Omar Khajjám: *Rubájját* (Szabó Lőrinc fordítása)

Hallucináció

*Vakablakokra süt a fény.
Elnyeli vagy megvilágítja
a félelmet? Ennyi a titka.*

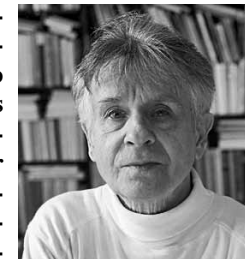
Korok

*Csatakos őszben horkanó kő
hajdúfej? sörénytelen lófő?
múlt sebzett-sólyom-villanása
láncolt csont üszke lantos lángja
Monostor bencés-szőrcsuhája
elprédált nép föltámadása
uraknak Bábolnás lidércfény
csend odacövekelt királya
Tinódi verhetetlen vára
végek nyomtatott krónikája
Apáczai uram sétája
hadakozó korok kik voltak
adattak vadaknak hollóknak
kuruc-kurjantás labanc-lárma
polgárgőg Fellegvár-kaszárnya
fej gondol úgy a lenyírt hajra
mint holt fiaira e város
kik hívek voltak Kolozsvárhoz
a havazó-vakolatára
felnezők kik a jövőt várva
szomjaztak égtek megalázva*

s születnek újak lassú lázra.

„Szellemi szülővárosom Kolozsvár; tágabb szülőföldem s állandó otthonom a magyar nyelv. És átmeneti lakásra találtam bolyongásaim során a világban s az időben kemény földön / leveles könyvtárban / Kemény János emlékiratában / nyílvesszőként zúgó Ázsiában / kitömött beggyel is élő trófeákban / keresztény máglyán vagy apokrif imában / fiktív hűségben és konkrét árulásban... Az egyedüli táj bennünk él. Összekuszálva, középkori, ókori körvonalakkal, böjti szelekkel szántva – a legmaradandóbb haza. A részleteket úgysem lehet tisztázni (ha meg is őrzi a vers). Érdemes-e egyáltalán?... Csak azt, aminek folytatása van.”

(Curriculum vitae)

Lászlóffy Csaba

Magyar találmány nap Egy magyar ember egy napja

A magyar ember látott egy reklámfilmlet hazájáról, és ezért elhatározta, hogy a mai napon csupa olyan dolgot vesz a kezébe, amit magyar feltalálóknak köszönhet az emberiség. (A lista nem teljes.)

Kezdetnek fogott egy golyóstollat (Bíró László, 1931), felírta, hogy Találékony magyarok, majd egy mágnessel feltette a hűtőgépre (Szilárd Leó, 1929), utána öngyújtóval (Iryni János, 1836) rágyújtott egy cigarettára, közben CD-t hallgatott, nézegette a hologramos matricát a borítón (Gábor Dénes, 1947), majd beszedett egy C-vitamint (Szentgyörgyi, 1931). Eszébe jutott egy ba-

rátja, telefonált egyet a vezetékes telefonjáról (Puskás Tivadar, 1878). Még volt egy kis ideje, ezért játszott egy kicsit a komputeren (Neumann János, 1944), elmélázott, hogy mely rendszert használja, végül a Basic Computer mellett döntött (Kemény János, 1964), és Excel táblázatba rendezte tenivalóit (Simonyi Károly, 1974). Megnézett (volna) egy 3D-s filmet, de ezt még egy 3D-s szemüveggel (Rátai Dániel, 2010) sem tudta megoldani. A kudarc után feltett egy bakelitlemezt a hagyományos lemezjátszójára (Goldmark Károly, 1948), és bekapcsolta a tv-t is (Mihály Dénes, 1919). Látva,

hogy éppen New Yorkot mutatják be, megörült, hogy színes tv-je van (Goldmark Károly, 1948). Nagyon tetszett neki a város, elsősorban a Centrál Park (Asbóth Sándor, ő készítette a város rendezési tervét is). Még megnézett egy tudományos filmet az úrkutatásról, ismét elcsodálkozott a holdautón (Pávlics Ferenc, kb. 1960), majd még indulás előtt megpróbálta kirakni a Rubik kockát (Rubik Ernő, 1976).

Már semmi nem kötötte le, így elindult sétálni, és mivel a közeljövőben autót kívánt vásárolni, autókat nézegetett. Ezért magához vette automata fényképezőgépét (Mihályi József, 1938), dilemmázott kicsit, hogy a régebbi típusú kontaktlencsét (Dallos József, 1928), vagy lágy anyagú kontaktlencsét (Györffy István, 1959) használja-e?

Az első kocsis, ami megtetszett, egy Ford T-modell volt (Galamb József, 1908), aztán talált egy dízelmotoros BMW-t (Ansits Ferenc, 1983), és megnézett magának egy Chevroletet is, amelynek automata sebesség váltója volt (Bíró László, 1932). Még felmerült egy VW bogár is a speciális dizájnya miatt (Barényi Béla, 1925). Ez annyira tetszett neki, hogy ennek még a karburátorát is megvizsgálta (Csonka János, 1893). De hamar rájött, hogy marad neki a bicikli, hazamenve meg is nézte a pincében, hogy rendben van-e, főleg a dinamója (Jedlik Ányos, 1861), majd ámulatosan nézte a szomszéd ház tetejére leszálló helikoptert (Asbóth Oszkár, 1928). Ezt a tényt azon melegében elmesélte Pulitzer-díjas (Pulitzer József, 1917) újságíró barátjának, akivel egy múzeumban találkozott, ahol éppen bemutatják a fényátesztő üvegbeton feltalálásnak fázisait (Losonczy Áron, 2001) – magát a betont nem tudták megnézni, mivel annak jogi hercehurcái 13 év alatt nem sikerült befejezni.

Mikor végre hazaért, már sötét volt, felkapcsolta, régmódi lévén, még kriptontöltésű lámpáját (Bródy Imre, 1930), megivott egy pohár szódát (Jedlik Ányos, 1940), és mivel megfájdult a feje, keresett egy gyógyszer is, meg is találta a legutóbb Bécsben vásárolt Kalmopyrint (Richter Gedeon, 1912). Az egész nap fáradozásait kipihenendő visszatért a bakelit lemezhez, és feltette a Kodály-módszer vívmányait világszerre elterjesztő (Kodály Zoltán, 1929) Psalmus Hungaricusát.

Még hozzá lehetne tenni:
Furánflex-(Kéménybélés) – Kecskeméthy Géza, 19??
Gore.Tex®-(Teflon® membrán) – Franz Salamon, 1970
Crofon®-Fiber optics – Franz Salamon, 1974 ® Du Pont's registered Trade Mark.

Fővárosi Örmény Klub

2014. május 15. csütörtök 17 óra

A Pest megyei Kormányhivatal
Nyáry Pál terme,
bejárat: Bp. V., Városház u. 7.

Műsor

A magyar tánc évszázadai
– eredeti filmfelvételek
az SA archívumából

Előadó: **Novák Ferenc (Tata)**
koreográfus, rendező, etnográfus

Rendezi: *Józsefvárosi Örmény Önkormányzat*

Támogató: *Az EÖGYKE és a Fővárosi Örmény Önkormányzat*

Gyarmati Béla

Az erzsébetvárosi Lukácsok és Zalatna

– az előzmények (1. rész)

Szépanyám és kiterjedt rokonsága Zalatnán szenvedte meg a 166 évvel ezelőtti, máig gyászos emlékeztető időszakot. Családom érintett lévén, különös érdeklődéssel kerestem a választ: „mi történt, miért történt és hogy történhetett?” A zalatnai tragédia magyarázatát felelőtlenség lenne egyszerűen „oláh martalóczok” rablási vágyának és vérszomjának, vagy valamiféle eredendő nemzeti ellentétnek tulajdonítani. A teljességre törekvő válasz nem egyszerű, de segíthet megérteni a múlt egy rendkívül érdekes időszakát, amiben elődeink egyidejűleg cselekvő részesek és szenvedő áldozatok voltak.

Itt nem lehet cél a korabeli Erdély történetének teljes körű bemutatása, de kiemelhetők a számunkra fontos mozzanatok és az a kényszerpálya, ami ártatlan polgárok százait terelte könyörtelenül egy tragikus végkifejlet felé. (És itt ne csak a szó szerinti mártír áldozatokra gondoljunk, hanem azokra – a véres eseményekben vétlen, netán éppenséggel az üldözötteket segítő-mentő – „oláhok”-ra is, akikre nemzettársaik bestiális rémtettei máig nem múlóan rásütötték a Káin-bélyeget!)

A XVII–XVIII. század fordulóján, nagyjából akkortájt, amikor a mi Lukácsaink már megtelepedtek Erdélyben, a Habsburgok megszerezték az erdélyi fejedelemséget. A birodalomba történő bekebelezés folyamata a magyar érdekek súlyos sérelmeivel járt, hiszen az itt állomásoztatott császári csapatok egyaránt felborították a gazdálkodás és a közigazgatás hagyományos

rendjét¹. A bekebelezési folyamat elleni tiltakozás adott tápot a Rákóczi szabadságharcnak, majd annak elbukásával a hangos tiltakozás a nemesi vármegyék kevésbé hatékony szabotázsává vált.

Annak a folyamatnak a során, melyben az új rendszer kialakult Erdélyben, Zalatna környékén (is) óriási erdőségek kerültek kincstári tulajdonba. Ezekben az erdőkben számtalan oláh hegyi falu rejtőzött, melyeknek lakói a Havasalföldről és Moldvából észrevétlenül átszivárogtak a közigazgatás által nehezen ellenőrizhető hegyvidékeken telepedtek le. A havasi oláhság javarészt legeltetésből élt és saját szükségletére senkitől se zavartatva némi fát használtak a végtelen rengetegekből. Ugyanakkor, a kincstári és lakossági igények kielégítésén túlmenően ugyanezek az erdők szolgáltatották az építőanyagot a Zalatna környéki bányákhoz, vízművekhez, zúzómalmokhoz, az üzemi és irodai épületekhez, a munkások lakásaihoz és az aranykohók táplálásához is.² (Köszönet Magyarországon először 1753-ban bányásztak Brennbergbányán, és a szén iránti igény oly meredeken nőtt, hogy

¹ A történelem ironiája, hogy a Habsburgok által ránk erőltetett új rend valójában – történelmileg nézve – fejlettebb lett volna, és ha sikerült volna a „nemzetalkotó” nemességet megnyerni az udvar céljainak elfogadására, akkor a magyar történelem egészen másképp alakult volna.

² Lásd: GYARMATI BÉLA: „Az erzsébetvárosi Lukácsok aranybányái” (a Füzetek 2014. évi márciusi száma)